

Sprawozdanie podsumowujące realizację projektu systemowego pn. „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych prowadzonych na terenie Gminy Bełchatów - „Chcę to wiedzieć”.

W roku szkolnym 2012/2013 w terminie 01.06.2012r., do 31.08.2013r., w sześciu szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Bełchatów realizowany był projekt systemowy pn. „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych prowadzonych na terenie Gminy Bełchatów - „Chcę to wiedzieć” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionie, Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych.

Celem ogólnym projektu było wsparcie w okresie realizacji projektu indywidualnego rozwoju uczniów klas I-III szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Bełchatów dostosowanego do diagnozowanych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz ich możliwości psychofizycznych.

Cele szczegółowe projektu to:

- Zapewnienie każdemu dziecku, objętemu wsparciem w ramach projektu oferty edukacyjno-wychowawczo-profilaktycznej zgodnej z jego indywidualnymi potrzebami i możliwościami edukacyjnymi i rozwojowymi.
- Stworzenie warunków w szkołach objętych wsparciem umożliwiających indywidualną pracę nauczyciela z uczniem, poprzez wyposażenie bazy szkoły w niezbędne materiały dydaktyczne w okresie realizacji projektu.
- Zminimalizowanie specyficznych trudności w uczeniu się u 50 % uczniów klas I i III szkół podstawowych w wyniku realizacji projektu.
- Zminimalizowanie trudności w nauce i innych dysfunkcji rozwojowych w okresie realizacji projektu poprzez zajęcia dodatkowe.
- Rozwinięcie uzdolnień i zainteresowań w okresie realizacji projektu poprzez zajęcia dodatkowe.

Założone cele zostały zrealizowane poprzez udział uczniów w zajęciach dodatkowych (z art. 42 Karty Nauczyciela), oraz poprzez zakup pomocy dydaktycznych i wyposażenia.

Projekt obejmował sześć istniejących na terenie Gminy Bełchatów szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Domiechowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dobrzelowie,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Głuchowskiego w Dobiecinie,
- Szkoła Podstawowa im. Alfonsa Brandta w Kurnosie Drugim,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Szafera w Janowie,
- Szkoła Podstawowa im. Komisji Edukacji Narodowej w Łękawie.

Projekt obejmował następujące rodzaje wsparcia:

- a) zajęcia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu w tym także zagrożonych ryzykiem dysleksji,
- b) zajęcia dla dzieci z trudnościami w zdobywaniu umiejętności matematycznych,
- c) zajęcia logopedyczne dla dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy,
- d) zajęcia socjoterapeutyczne i psychoedukacyjne dla dzieci z zaburzeniami komunikacji społecznej,
- e) zajęcia z gimnastyki korekcyjnej dla dzieci z wadami postawy,
- f) zajęcia rozwijające zainteresowania u uczniów szczególnie uzdolnionych ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych,
- g) zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych – gry i zabawy ruchowe w edukacji wczesnoszkolnej.

Wszystkie założone cele zostały osiągnięte w trakcie realizacji projektu, a ich szczegółowe wyniki zostały opisane poniżej:

Uczestnikami Projektu byli uczniowie i uczennice klasy I-III uczęszczający do jednej ze szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Bełchatów wymienionych wyżej. Udział w Projekcie był bezpłatny i dobrowolny.

Projektem było objętych 130 uczniów i uczennic w tym 65 chłopców i 65 dziewczynek. W poszczególnych zajęciach specjalistycznych wzięli udział uczniowie u których zdiagnozowano określone problemy lub uzdolnienia. Dobór uczniów do uczestnictwa w projekcie został dokonany w oparciu o diagnozę pedagogiczną przeprowadzoną przez zespoły nauczycieli powołane w celu zaspokajania indywidualnych potrzeb ucznia w obszarze edukacji i wychowania w składzie: wychowawcy klas I-III, pedagodzy szkolni, logopedzi, wychowawcy świetlic oraz bibliotekarze. Wybór grupy docelowej został podyktowany szczególnym charakterem projektu, w ramach którego wspierana jest idea indywidualnej pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Niektóre z zakwalifikowanych do projektu dzieci uczyły się na więcej niż jeden rodzaj zajęć. Wśród uczestników projektu zdecydowana większość to uczniowie, u których zdiagnozowano specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu oraz zagrożenie ryzykiem dysleksji – 60 uczniów, w tym 34 chłopców i 26 dziewczynek, a także uczniowie z trudnościami w zdobywaniu umiejętności matematycznych – 40 uczniów, w tym 20 chłopców i 20 dziewczynek. Kolejną grupą byli uczniowie z zaburzeniami mowy – 24 uczniów, w tym 18 chłopców i 6 dziewczynek. Została również wyodrębniona grupa uczniów z wadami postawy wymagająca zajęć z gimnastyki korekcyjnej – 4 uczniów, w tym 1 chłopiec i 3 dziewczynki, oraz grupa uczniów z problemami w komunikowaniu się z otoczeniem – 10 uczniów w tym 6 chłopców i 4 dziewczynki. Wyodrębniono również grupę uczniów szczególnie uzdolnionych ruchowo – 31 uczniów w tym 13 chłopców i 18 dziewczynek oraz zdiagnozowano występowanie szczególnych zainteresowań i uzdolnień matematyczno-przyrodniczych u 28 uczniów, w tym u 12 chłopców i 16 dziewczynek. Wyżej opisane problemy były istotną barierą w dalszym rozwoju dzieci i osiąganiu przez nie sukcesów szkolnych w związku z czym istniała potrzeba realizacji dodatkowych zajęć, które przyczyniły się do wyeliminowania lub złagodzenia wymienionych dysfunkcji. W obszarze interwencji projektu zapewniono równy dostęp do zajęć zarówno chłopców jak i dziewcząt.

We wszystkich szkołach podstawowych biorących udział w projekcie realizowane były zajęcia dodatkowe w ramach art. 42 Karty Nauczyciela. Na podstawie przeprowadzonych diagnoz zostało zorganizowanych **łącznie 37 grup zajęciowych**, w tym:

- Zajęcia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu, w tym także zagrożonych ryzykiem dysleksji - 13 grup, łącznie uczestniczyło w zajęciach 60 dzieci (34 ch, 26 dz). W okresie sprawozdawczym we wszystkich szkołach zrealizowano 394 godzin zajęć.

Zminimalizowanie o co najmniej 50% trudności w uczeniu się zaobserwowano u 55 uczniów (30 ch, 25dz).

Na zajęciach wykonywane były ćwiczenia ortograficzne, usprawniana była technika czytania i pisania oraz umiejętność czytania ze zrozumieniem. Uczniowie wykonywali ćwiczenia z elementami gramatyki języka polskiego, usprawniali sprawność manualną, grafomotoryczną i analizę wzrokowo-słuchową. Dzieci uczestniczyły w wielu grach i zabawach dydaktycznych, które miały na celu niwelowanie dysfunkcji rozwojowych będących przyczyną niepowodzeń szkolnych. Zajęcia miały formę ćwiczeniową, co wpływało pozytywnie na sposób mówienia i myślenia, a także na umiejętność pisania i czytania uczniów. Podczas zajęć wykorzystywane były metody, formy oraz środki dydaktyczne dostosowane do możliwości rozwojowych dzieci. Podczas zajęć uczniowie bardzo chętnie wykorzystywali zakupione w ramach projektu pomoce dydaktyczne, dzięki którym dzieci uczyły się poprzez zabawę, co z kolei zwiększyło efektywność i atrakcyjność pracy. Rezultatem zajęć jest zauważalny postęp w zasobie wiedzy i umiejętności, a także ograniczenie istniejących braków. Realizowane ćwiczenia, tematyka zajęć, pomoce dydaktyczne, formy, metody, a także atmosfera panująca na zajęciach wspomogły znacznie rozwój dzieci, pozwoliły na osiągnięcie znacznych postępów w nauce czytania i pisania, pomogły w kształtowaniu motywacji do uczenia się, dostarczały dzieciom zadowolenia z osiągniętych sukcesów, kształtowania wiary we własne możliwości. Podjęte działania przyniosły następujące postępy uczniów uczestniczących w zajęciach:

- udoskonalenie sprawności manualnej,
  - usprawnienie procesów analizy i syntezy wzrokowej,
  - rozwijanie i doskonalenie procesów syntezy i analizy słuchowej,
  - usprawnianie koordynacji wzrokowo-słuchowo-ruchowej,
  - usprawnianie funkcji percepcyjno-motorycznych,
  - wzbogacenie wiary we własne siły i możliwości osiągnięcia sukcesu
- zajęcia dla dzieci z trudnościami w zdobywaniu umiejętności matematycznych - 7 grup, łącznie 40 dzieci (20 ch, 20 dz). W okresie sprawozdawczym we wszystkich szkołach zrealizowano 215 godzin zajęć.

Trudności w zdobywaniu umiejętności matematycznych zmniejszyły się u 35 uczniów (18 ch, 17 dz) o co najmniej 50% .

Praca z dziećmi należącymi do tej grupy polegała na treningu rozumowania, zabawach i grach logicznych, ćwiczeniach orientacji przestrzennej, dodawaniu, odejmowaniu,

mnożeniu i dzieleniu, rozwiązywaniu i układaniu zadań tekstowych, dokonywaniu obliczeń wagowych, pojemności, pieniężnych, kalendarzowych, zegarowych. Stosowano różne ćwiczenia, często były to matematyczne gry planszowe, gry logiczne, układanki, zabawy ruchowo-słowne, ćwiczenia na planszach np. zegarowych, na tablicy. Poprzez wykorzystanie atrakcyjnych środków dydaktycznych nabytych w ramach projektu i różnorodnych metod, uczniowie spędzali czas bawiąc i ucząc się, utrwalając i doskonaląc wiadomości z edukacji matematycznej. Z przeprowadzonych badań wynika, iż dzieci uczęszczające na zajęcia matematyczne podniosły swoje umiejętności w zakresie techniki rachunkowej i wykorzystywania wiedzy w praktyce. Zajęcia pozwoliły ograniczyć braki dotyczące umiejętności w rozumowaniu pojęć matematycznych oraz bardziej zainteresować uczestników edukacją matematyczną.

- Zajęcia logopedyczne dla dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy - 6 grup, łącznie 24 dzieci (18 ch, 6 dz). W okresie sprawozdawczym zrealizowano 180 godzin zajęć w SP Dobiecin, SP Dobrzelów i SP Kurnos.

Wady wymowy zmniejszyły się u 19 uczniów (14 ch, 5 dz.).

Na zajęciach wykorzystywane były różnorodne formy i metody pracy. Do ćwiczeń i zabaw artykulacyjnych oraz oddechowych wykorzystywane były pomoce, programy i środki dydaktyczne zakupione w ramach projektu . Metody, formy pracy, czas jak i pomoce logopedyczne dostosowane były do możliwości psychofizycznych dzieci. W czasie zajęć szczególną uwagę zwrócono na ćwiczenia usprawniające język, wargi i ćwiczenia oddechowe. Wyrabiana była wrażliwość słuchowa uczniów poprzez różnorodne ćwiczenia i zabawy.

- Zajęcia socjoterapeutyczne i psychoedukacyjne dla dzieci z zaburzeniami komunikacji społecznej – 1 grupa, łącznie 10 dzieci (6ch, 4 dz). W okresie sprawozdawczym zrealizowano 30 godzin zajęć w SP w Kurnosie Drugim.

U wszystkich dzieci zmniejszyły się zaburzenia komunikacji społecznej.

W trakcie odbywających się zajęć uczniowie lubili pracować w grupach, bardzo podobała im się praca metodami aktywnymi. Odgrywali scenki, śpiewali piosenki i uczestniczyli w zabawach towarzyszących zajęciom. Rezultatem zajęć jest wzbogacenie wiedzy uczestników zajęć na temat panowania nad własnymi emocjami oraz rozpoznawania emocji u innych. Uczestnicy nabyli umiejętność rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Rezultatem zajęć jest lepsze funkcjonowanie uczniów w środowisku szkolnym. Uczniowie postępują zgodnie z ustalonymi zasadami współżycia w grupie szkolnej. Poprzez nabycie nowych umiejętności społecznych dostrzegają i respektują uczucia innych osób. Zajęcia pozwoliły wykształcić prawidłowy sposób komunikowania się z innymi uczniami oraz gronem pedagogicznym. Dzięki zajęciom uczniowie znacznie poprawili swoje zachowanie oraz zaobserwowano zmniejszenie poziomu reakcji na sytuacje konfliktowe. Podczas zajęć uczniowie byli również uczeni asertywności.

- Gimnastyka korekcyjna dla dzieci z wadami postawy – 1 grupa, łącznie 4 dzieci (1 ch, 3 dz.). Zmniejszenie wad postawy zaobserwowano u 2 uczniów (0 ch, 2 dz). W okresie sprawozdawczym zrealizowano 30 godzin zajęć w SP w Kurnosie Drugim.

Zmniejszenie wad postawy zaobserwowano u 2 uczniów (0 ch, 2 dz).

Materiał programowy zajęć korekcyjnych obejmował następujące grupy ćwiczeń:

- ćwiczenia ogólnorozwojowe,
- ćwiczenia specjalne-korygujące określoną wadę,
- ćwiczenia elongacyjne,
- ćwiczenia antygravitacyjne,
- ćwiczenia nawyku prawidłowej postawy,
- ćwiczenia równoważne.

Dzieci wykazywały duże zaangażowanie w zajęciach. Chętnie wykonywały większość ćwiczeń. Były zainteresowane szczegółowymi informacjami na temat własnych wad postawy i adekwatnymi ćwiczeniami. W ćwiczeniach wykorzystywane były pomoce i środki dydaktyczne zakupione w ramach projektu .Wszyscy uczniowie poprawili swoje wyniki. Największy progres wykazały dwie uczennice.

- Zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych – 4 grupy, łącznie 28 dzieci (12 chł, 16 dz). W okresie sprawozdawczym zrealizowano 120 godzin zajęć w SP Dobiecin oraz SP Kurnos Drugi.

Liczba dzieci u których zaobserwowano rozwój uzdolnień lub zainteresowań – 27 dzieci (11ch, 16dz.).

Głównym celem zajęć jest wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia zdolnego. Dzięki uczestnictwu w zajęciach uczniowie pogłębili stopień rozumienia zależności między otaczającym ich środowiskiem a organizmami oraz działalnością człowieka. Cele osiągnęte były głównie na drodze aktywności ucznia poprzez samodzielne poszukiwanie informacji z różnych źródeł, uczestnictwo w zajęciach terenowych oraz wykonywanie doświadczeń i obserwacji do których wykorzystywane były pomoce i środki dydaktyczne zakupione w ramach projektu . Zajęcia kształtowały postawę proekologiczną polegającą na świadomym funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym poprzez nabycie przez uczniów odpowiednich umiejętności i wiedzy.

- zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych – gry i zabawy ruchowe w edukacji wczesnoszkolnej – 5 grup, łącznie 31 dzieci (13 ch, 18 dz). W okresie sprawozdawczym zrealizowano 157 godzin w SP Domiechowice, SP Dobrzelów, SP Łękawa i SP Janów.

Liczba dzieci u których zaobserwowano rozwój uzdolnień lub zainteresowań – 31 dzieci (13ch, 18dz.).

Zajęcia te pomagały w kształtowaniu i wyrabianiu podstawowych cech motorycznych tj. szybkości, siły, mocy, skoczności, zwinności, wytrzymałości i gibkości. Zajęcia pomagały również w kształtowaniu aktywności ruchowej z wyeksponowaniem inwencji twórczej dziecka w oparciu o rytm, muzykę, taniec, ćwiczenia z przyborami. Bardzo przydatne w ćwiczeniach były pomoce dydaktyczne zakupione w ramach projektu .

Łącznie w zajęciach uczestniczyło 130 uczniów (grupa docelowa) -65 chłopców, 65 dziewczynek. Niektórzy uczniowie uczestniczyli w dwóch lub więcej rodzajach zajęć. W jednym rodzaju zajęć uczestniczyło 74 uczniów, w dwóch rodzajach zajęć uczestniczyło 45 uczniów, w trzech rodzajach zajęć uczestniczyło 11 uczniów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GMINA BĘLCZATÓW

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

W trakcie realizacji z uczestnictwem w projekcie zrezygnowało dwoje uczniów (1 chłopiec-SP Kurnos Drugi, 1 dziewczynka.-SP Domiechowice).

W ramach projektu w okresie od 01.06.2012r., do 31.08.2013r., łącznie zrealizowano 1126 godzin dydaktycznych we wszystkich szkołach objętych projektem.

Realizacja projektu była promowana na stronie internetowej Urzędu Gminy Bełchatów. Ponadto o projekcie poinformowano mieszkańców Gminy Bełchatów w formie wywieszek umieszczonych na tablicy ogłoszeń urzędu, stronie internetowej urzędu, oraz na drzwiach wejściowych szkół objętych projektem. Innym miejscem promocji były strony internetowe szkół biorących udział w projekcie. O projekcie i źródłach jego finansowania rodzice uczniów pozyskali informacje w trakcie spotkań z wychowawcami klas, a także w trakcie wypełniania dokumentów m.in. deklaracji uczestnictwa w projekcie. Wszystkie szkoły były oznaczone tabliczkami o treści: „W Naszej szkole realizowany jest projekt Indywidualizacja....”. Klasy w których odbywały się zajęcia zostały oznakowane tabliczkami o treści: „W tej sali odbywają się zajęcia w ramach projektu Indywidualizacja....”. Tablicą o realizacji projektu oznakowano również pomieszczenia Urzędu Gminy Bełchatów- Biura Projektu. Ponadto zostały oznaczone naklejkami wszystkie pomoce dydaktyczne zakupione w ramach projektu.

Na potrzeby projektu stworzono ankiety ewaluacyjne, które zostały przeprowadzone w trzech etapach. Badaną grupę stanowili rodzice i opiekunowie uczniów, którzy są uczestnikami projektu. Pierwsza (początkowa) ankieta została rozdana rodzicom na spotkaniach informacyjnych we wrześniu 2012 roku. Celem było zbadanie nastawienia rodziców i opiekunów uczniów biorących udział w projekcie do wyrażenia opinii nt. atrakcyjności proponowanego przez projekt wsparcia. Kolejna ankieta została przeprowadzona w trakcie realizacji projektu (koniec I semestru). Ostatnia końcowa ankieta została przeprowadzona na zakończenie realizacji projektu.

Wyniki ankiet wskazują na pozytywne nastawienie rodziców i opiekunów do projektu oraz formy wsparcia jakie oferuje. Zdecydowana większość rodziców jest zadowolona z oferty zajęć dodatkowych oraz z rezultatów projektu. Zadane pytania pozwoliły na stwierdzenie, że projekt przyczynił się do ogólnego rozwoju dzieci, wpłynął na pogłębienie wiedzy uczniów i uczennic w zakresie realizowanych zajęć. Ponadto uczestnictwo w projekcie wpłynęło na rozwój zainteresowań dzieci oraz przyczyniło się do rozwoju ich uzdolnień.

Dokonując oceny efektów projektu stwierdzono, iż poprzez poprawę umiejętności uczenia się i zwiększenie wiedzy, a także osłabienie deficytów psychofizycznych utrudniających funkcjonowanie i uczenie się oraz zwiększone zainteresowanie w uzyskiwaniu dobrych wyników nauki przez uczniów i ich rodziców rezultaty projektu będą trwać po jego zakończeniu, co pozwoli na uzyskanie przez uczniów dobrych wyników z egzaminów zewnętrznych.

Zaletą projektu jest zwiększenie indywidualizowanych zajęć ukierunkowanych na posiadających braki edukacyjne lub problemy psychofizyczne uczniów aktywnych, u których oprócz postępów w uczeniu się po realizacji zajęć zwiększa się pewność siebie i wiarę w uzyskanie sukcesów edukacyjnych. Projekt przewiduje możliwość wspomagania ucznia wielokierunkowego i aktywizuje w działaniu na rzecz dziecka jego rodziców. W trakcie realizacji prowadzący zajęcia w mniejszych grupach niż oddział klasowy mogli w bardziej dokładny sposób rozpoznawać tempo przyswajania wiedzy, a także efekty

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GMINA BELCHATÓW

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

osłabiania wad, dostosowując odpowiednio formy zajęć. Przy indywidualnym podejściu do każdego ucznia z osobna uczniowie nie funkcjonują w odosobnieniu i współpracują z innymi uczniami. Inną zaletą projektu jest kształtowanie u nauczycieli szkół biorących udział w projekcie nawyku rozpoznania zindywidualizowanych problemów uczniów i ich możliwości edukacyjnych.

Zespół projektowy:

Anna Więclawek

Agnieszka Zawisza

Grzegorz Zegarek

Sylwia Rozpara